

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 6 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) v sprejema upravnitvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 3.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznika, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 291.

V Ljubljani, v sredo 20. decembra 1899.

Letnik XXVII

Državni zbor.

Dunaj, 19. dec.

Novo ministerstvo.

Grof Clary je danes prosil za ostavko, ki je bila od krone vsprejeta. Takoj iz početka je grof Clary napačno računal ter se je uračunal s svojimi prijatelji na levi. Njegova naloga — če je že tako moralo biti — bi bila, da prekliče jezikovni naredbi in takoj odstopi. Rešitev nujnih »državnih potreb« je bila zanj preteška naloga. Čehi so morali dobiti zadoščenje, katero pa so vladne stranke na levi odločno odklanjale. In tako je grof Clary zalezal mej dva mlinska kamna, ki sta ga strla.

Že pred tedni je bilo malone gotovo, da češka odločna opozicija onemogoči pravočasno rešitev in strmoglavi prezaupno vladno. Grof Clary si je sam v prvi vrsti izpodmaknil stol, ker je takoj v prvi seji izjavil, da ne bode porabil § 14. v smislu prejšnje vlade.

Novo leto je pred durmi, Ogrji ropotajo, vladne predloge niti v odseku niso rešene, in tako je grofu Claryju pošla sapa.

V Claryjevem kabinetu pa sta dva ministra, katerima se ni treba ozirati na logiko svojih ministrskih tovarišev. To je v prvi vrsti minister za deželno brambo, grof Welsersheimb, ki je bil že v Taaffejevem kabinetu in prebolel brez nasledkov Badenijeve naredbe, Gautscheve ordonnance in Claryjevo naklonjenost nasproti levičarjem.

Drugi je železniški minister Wittak, ki se je že za grofa Thuna sprijaznil s § 14. Ta dva moža utegneta biti jedro nove, uradniške, prehodne vlade, ki potegne državni voz preko novoletnega praga. Kot tretji mogoči kan-

didat za začasnega ministrskega predsednika se imenuje tudi bivši naučni minister grof Byland-Rheidt. V novem ministerstvu ostaneta plem. Chledowski in dr. Stibral. Pravosodje prevzame moravski ces. namestnik grof Spens-Boden; za ostale portfelje so še na razpolago nekateri sek. načelniki.

S tem se konča Claryjeva epizoda. Levičarji so poparjeni, kakor rezanica; »N. Fr. Pr.« kar besni na desnico, osobito na češke poslance, ki so ministrskim kandidatom na levi prekrizali račune in vse tajne spletke. Do zadnjega so odpravili nagodbene predloge s § 14., da bi si ne opekli prstov. Sedeli so tri mesece pri vladnih loncih, a od desnice pričakovali, da grofa Claryja vzdrži nad vodo. Varali so se, in to jih peče. Habeant sibi!

Grof Clary pride jutri s tovariši zadnjič v zbornico. Državni zbor bode za kratko dobo preložen, novo ministerstvo podaljša za šest mesecev proračun s § 14. in uveljavi porazdelitveni zakon, kvoto za šest mesecev določi krona. S tem je novega ministerstva naloga dovršena in zgine s površja. V parlament se novo ministerstvo niti ne prikaže, ker bi našlo opozicijo na vseh straneh. Novo koalicijsko ministerstvo bode prevzelo težavno nalogo, da zakonito vredi jezikovno vprašanje, ki je že toliko let ona nevarna skala, ob kateri se razbijejo razni kabineti.

Za Claryjem torej pride ministerstvo, ki kot oblak poleti preko horizonta in zapusti tri naredbe kot spomin na svoje kratko življenje. Grof Byland-Rheidt pride baje na to kot cesarski namestnik na Moravsko, grof Clary se povrne v Gradec.

Jutri pride na Dunaj tudi tržaški namestnik grof Goëss. Govori se, da vstopi v novo začasno ministerstvo. Zatrjuje pa se tudi, da utegne biti

predsednik v koalicijskem ministerstvu. Ako se to drugo uresniči, Slovenci ne moremo z veseljem zreti v bodočnost.

Gosposka zbornica

je v današnji seji odklonila zakon glede uravnave služabniških plač, kakor ga je sklenila v zadnji seji poslanska zbornica. Povod je dal znani predlog socijalnega demokrata dr. Verkauf, ki je v soboto vtihotopil znani dostavek, pogreb pa je vodil v gosposki zbornici nemški liberalci knez Auersperg. Državni služabniki, ki so komaj čakali stalne uravnave in zboljšanja svojih plač, gotovo ne bodo hvaležni soc. demokratom in nemškim liberalcem!

Gosposka zbornica pa je tudi načrt zakona glede odprave časniškega kolka vrnila budgetnemu odseku in s tem ga za eno leto zavlekla. Gospodje se baje boje, da bi država zaradi dveh milijonov opešala.

Taki so nemški liberalci. Strankarske koristi stavijo povsod in vedno nad državne in ljudske!

Predlog poslanca Žičkarja in tovarišev glede spremembe § 3. zakona z dne 17. junija 1888 št. 99.

V smislu § 3. drž. zak. z dne 17. junija 1888 št. 99 imajo veroučitelji za poučevanje veronauka na višjih razredih kake več kot trirazredne ljudske ali meščanske šole postavno pravico do nagrade.

Dogajajo se pa zelo pogostokrat naslednji slučaj: 1. V enem in istem župnem okolišu se nahajajo tri ljudske šole: jedna je trirazredna, druga dvorazredna in tretja jednorazredna. V skupnem je treba poučevati verouk v šestih razredih. Ko bi bili ti razredi združeni v jedno samo šestrazrednico, bi imel katehet za oskrbovanje

LISTEK.

Moderni čudotvorec.

Kulturaa črtica. Spisal Rastislav.

Naposled vendar!

Napočil je dan, ki sem ga željno pričakoval že iz prvih časov, odkar slonim na prsih almae matris ter črpam iz nje moderno učenost. V akademskih prepirih s svojimi tovariši sem nekoč mimogrede omenil čudežev. S prezirnim in pomilovalnim smehljajem so me zavrnili starši tovariši, češ da korenito izpremenim svoje naziranje o čudežih, ker čudeže delaje dandanes spretni zdravniki, ki se pa ne čutijo božjih poslancev in sploh ne marajo imeti nikakega stika z verskimi sanjarijami. Seveda nisem verjel tovarišem, kar so mi širokoustno obetali, da namreč dela znani profesor na kliniki čudeže, že radi tega ne, ker niso sami verjeli, da so čudeži sploh mogoči.

Spirna točka med nami je čakala dolgo časa rešitve, ker se profesorju ni ljubilo delati čudežev, dasi je nebroj bolnikov iskalo pri njem pomoči.

Oni dan pa je zašumelo med akademskimi državljani kakor v panju, kadar se buče vzemirijo. Vse je govorilo o novici, da napravi prof. M., učenec slavnega Charcota, v svojem pred-

vanju o živčnih boleznih čudež, pravi pravcati čudež!

Nenavadno mnogo se nas je zbralo v dvorani za predavanje. Vsem je bilo že na nemirnem in hlastnem kretanju znati, da jim polje v notranjščini nestrpnost in zvedavost; med znanci so se vneli živahni prepiri o čudežih in znanstvena razmotrivanja o njih. Jaz sem mimo ždel in opazoval to vrenje.

Nakrat se je hrup polegel, profesor je vstopil. Visoka, leporasla postava, visoko čelo, velike, žive oči, mogočna, s srebrnimi nitmi prepletena brada. Hoja mu je bila ponosna, nastop samosvesten. Za njim je pricapljal sključeno ženišče.

Oči so mu zažarele, na licih mu zaigra zadovoljen nasmeh, ko je pregledal natlačeno dvorano. Ženišče je posadil na stol in pričel s krepkim, skoraj zapovedovalnim, a vendar prijetnim glasom:

»Danes se mi je ponudila ugodna prilika, da vas, gospodje, seznanim z malo znanim pojavom, ki pa igra celo v našem prosvetljenem veku veliko ulogo. Ta pojav so čudeži. Predno kaj spregovorim o tem zanimivem predmetu, dovolite, da Vam najprej pokažem tak pojav, ki ga ljudski jezik imenuje čudež.

Poglejte to ženo! Vsa njena zunanost Vam

priča, da je reva že dosti trpkega prestala v življenju. Bolečine so dobile na nje velem obrazu stalen, neizbrisen izraz. Kakor nam sama pripoveduje, trpi že od svojega 20. leta do zdaj, do 43. leta. Ne samo glavobol in bolečine po drobru, ampak tudi hudi krči po udih in pa ohromitve se vrste druga za drugo. Komaj prestane to nadlogo, že nastopi druga. V zadnjem času pa se je to stanje prav posebno poslabšalo. Pred tremi tedni je izgubila kar nenadoma glas, njen govor je od takrat komaj umljivo šepetanje. Kadarkoli se loti glasno govoriti, zajecelja dva tri glasove, beseda ji zastane, a hkrati jo zlomi krč po vsem životu in po vseh udih.

»Ni-li tako?« obrnil se je profesor sočutno k bolnici.

Ta pa je plašno zrla vanj in mehanično prikimala.

»Vstanite!« zaukazal ji je profesor. »Ali me razumete, kar Vam pravim?«

Žena je pritrdila in nekaj šepetala. »Ali bi lahko za menoj ponovila nekaj besedi na glas?«

Žena je žalostno zmajevala z glavo.

»No, pa vendar poskusiva! Povejte nam prav glasno, kako vam je ime.«

Žena je nekaj zajecala, a brž ji je zamrl glas v grlu in hud krč jo je zgrabil. Ves obraz se j

verouka na treh višjih razredih te šestrazrednice postavno pravico do nagrade in daleko manj truda, kot ga ima sedaj, ker mora obiskovati tri šole, a ne dobi zato nikake nagrade. — 2. Na kaki trirazrednici je v vseh razredih uveden poldnevni pouk. Veroučitelj uči verouk v resnici v šestih razredih, vendar ne dobi nikake nagrade. — 3. Konečno se dogajajo slučaj, da so na večrazrednicah ustanovljene vzporednice.

S tem se dejanski podvoji število razredov; za pouk verouka v vzporednih razredih pa katetehet v smislu začetkom navajanega zakona nima zakonite pravice do nagrade.

Pravična uredba te zadeve je toraj nujno potrebna. Visoki zbornici so bile v tem oziru v zadnjih dveh zasedanjih predložene že številne peticije, v katerih se je prosilo odpomoči. Tudi deželna zbornica štajerski in kranjski sta pozivljala visoko vladu, naj ukrene potrebno, da se spremeni omenjeni zakon. V zakonu se mora določiti, da je pouk verouka v treh razredih brezplačen, v župnih okoliših pa, v katerih se nahajajo ljudske šole, na katerih se poučuje verouk v štirih, petih, šestih ali več razredih, je nagraditi te »nadržrede« in sicer ne glede na to, ali se nahajajo na jedni sami ali na več ljudskih šolah. Samo ob sebi je umevno, da se morajo vzporednice kakor tudi razredi pri poldnevem pouku všteti mej samostojne razrede.

Podpisani stavijo torej sledeči predlog: Visoka zbornica skleni naslednji zakon:

Prvi odstavek § 3. zakona z dne 17. junija 1888 št. 99 se razveljavi in se v bodoče glasi: § 3. Za oskrbovanje verouka na več kot trirazrednih splošnih ljudskih in meščanskih šolah, kjer se vzporednice vpoštevajo kot samostojni razredi, in pri poldnevem pouku polrazredi za cele razrede, je izplačevati nagrado.

Ako na kakem kraju ne zadostuje število duhovnikov, ki morajo poučevati verouk, naj se to število potrebam primerno pomnoži ali pa nastavi posebni veroučitelj.

Konečno naj se odobri naslednja resolucija: Visoka vlada se pozivlja, naj ukrene vse potrebno, da se spremene deželni zakoni v smislu tega državnega zakona.

O gospodar. zadrugi v Sinčivesi.

Dne 15. dec.

Gospodarska zadruga prišla je s svojim skladiščem že skoraj v pravi tir. Jedna težkoča je premagana, ljudje že precej vozijo k nam. Večji posestniki so žalibog vsaj deloma v nasprotnem taboru in se tako kmalu ne bodo oklenoli družstva, ki ima izrecno krščansk značaj. Udov imamo zdaj že pri 200. Dne 10. dec. se je pri odborovi seji poročalo o dosedanjem delovanju in sklepalo o bodočem razvoju. Do omenjenega dne je imela zadruga že stroškov 25.748 gld.! V deležih se je nabralo 11.240 gld., iz posojil imamo 12.450 gld. Zadruga ima zato v last novo skladišče v

Sinčivesi in prostorno hišo v Velikovcu, vrh tega pa imamo že lepo svoto denarja za blago posojeno. Do dne 10. decembra se je izdalo na blago 6755 gld., k temu pride promet zadnje srede, kjer se je zopet izplačalo 1061 gld., tako da smo dali na blago povsem že 7816 gld.

Zdaj seve pride na vrsto druga težava: najti naročil na pridelke naših zadrugnikov. Prekupcev imamo v svoji okolici vse polno, ti ljudje imajo svoje zveze na vse strani in si prizadevajo tekmovali z nami; brez dvojbe bodo dolgo tekmovali, ker so v pričetku v položaji, da zamorejo ljudem za blago dajati toliko, kot mi, včasih tudi več. Prekupci imajo stare zveze in stara naročila, mi pa si moramo teh zvez šele iskati in pridobiti s tem, da ponudimo blago ceneje, kakor trgovci. Mislili bi, da imajo trgovci višje režije, kakor zadruga, a ni tako: ljudje imajo po vsem tudi druge dohodke, vsakateri ima še zraven ali gostilno, ali mlin, ali kako drugo obrt. Torej je konkurenca precej huda. Če bi bila naša zadruga v tako ugodnem položaji, kot je n. pr. zadruga v Pöhlarn-u, ali pa so zadruga na Nemškem, kjer so se poslopja stavila na javne stroške, bilo bi vse drugače, tako pa moramo skrbeti, da se obrestuje poleg režije še v hišah naloženi kapital, ki je precej visok.

Zaslужek pri žitu je seve jako pičel; kdor se je že kedaj pečal z žitno trgovino, ve, kako je. Če hočemo zadrugnikom res več izplačevati za blago, nego jim daje prekupci, moramo pokriti režijo kje drugod.

Izmed raznih semen nam dohaja največ ovsa, in sicer blago v najboljši kvaliteti; rž je letos slaba, suša jo je prezgodaj posušila in vrh tega je v nji valed pomladanskega dežja mnogo lju-like; pšenica je dobra, tudi leča je lepa, ječmena dobivamo prav malo. Z ovsem pa je kupčevanje najbolj sigurno, to nam daje poguma in dobrega upanja. Le režija se mora pokriti z druge strani: z nakupovanjem, potem bomo mogli zadrugnikom pridelke plačevati vzdato boljše, kakor jih zdaj plačuje trg. Za nakupovanje se tudi že pripravljamo, trgovci sicer tega nikakor niso veseli, da nastalo bo nasproti zadrugi hudo sovraštvo, a ne more se drugače, vsak stan se bori za svoj obstanek in naš ubogi kmet je najbolj potreben pomoči. V pravilih imamo določilo, da lahko skupno nakupava zadruga vse potrebščine svojih zadrugnikov; kupovati je pa lahko, veliko lažje kakor svoje blago prodajati. V nekaterih letih bomo seve lažje gospodarili, a začetek je pač začetek in dosti imamo ljudij, ki takoj preveč pričakujejo, pozneje pa zopet izgube svoj pogum.

Zanimivo je, da imajo v prvih zaprekah kmetje več upanja in poguma, kakor marsikateri naših gospodov; kmet je pač bolj varen zaprek in ve, da moramo vztrajati. Imamo mnogo kmečkih zadrugnikov, ki bi se ne pritoževali nikakor, akoravno bi morebiti prvi čas od zadruga ne imeli nobene koristi, ali pa celo kako škodo.

Ko je profesor ponovil vprašanje, je šepetaje pritrdila.

»Žena, jaz vas osrečim!« je pristavil profesor z odločnim in samozavestnim naglasom.

Žena je strmela vanj, na obrazu ji je bilo videti, da se ji borita v duši dvom in upanje za prvenstvo.

»Da, verjemite, žena, jaz vas ozdravim! Predno poteče minuta, boste lahko in brez težav govorila!« ji je zagotovil s slovesnim glasom.

Po ženinem licu se je razlil žarek upanja.

Med tem je profesorjev pomočnik odprl omaro, v kateri je bil električni (indukcijski) aparat, zvezal električni tok, da je začel aparat močno brneti. Profesor je vzel elektroda v roko ter zapovedal ženi: »Zdaj pa le brez strahu ponavljajte moje besede, zdaj pojde brez težkoč!«

Nastavil ji je elektroda na grlo in pričel: »Eden, dva, tri, štiri, pet, Berolin, Budimpešta, kruh, krilo, nebo...« itd.

Brez pogrška in brez težav je žena ponavljala s plašnim glasom te in druge profesorjeve besede, gladko in glasno je odgovarjala njegovim vprašanjem.

Zmagodобitno je končal profesor svoje delo. Žena mu poljubila roko, solze hvaležnosti so ji curele iz oči, ko je ostavila dvorano.

(Konec prih.)

Leto za naše delovanje sedaj tudi ni bilo ugodno: cene so neprenehoma padale in stoje zdaj dosti nižje kakor pri pričetku našega dela; drugokrat bodo cene seve zopet rasle, in zadrugi se bode tedaj vrnilo, kar se ji zdaj izgubi.

Pri skladišču se bo napravila tudi drevesnica; kupilo se je 10.000 divjakov, ki se bodo zdaj po zimi požlahtnovali in o pomladi potem vsadili v drevesnico. Tako bodo sčasoma zadrugniki dobili po ceni drevesc, zadruga pa bo tudi kaj dohodkov imela in lažje plačala svoje hlapce. Zdaj imamo troje ljudij: jako izurjenega trgovca smo vzeli v službo, da nam vodi ves promet, za težko delo smo pa najeli dva krepka delavca. Ob sredah moramo imeti še drugih delavcev, ker se tedaj vzprejema žito v Velikovcu in Sinčivesi. Ko bi imeli motor, prihranili bi si vsaj enega človeka in lažje bi se čistilo žito, a za motor in stroje potrebovali bi zopet kapitala, ki ga zdaj nimamo, in vrh tega ne vemo, ali bi se dalo z motorjem dosti prihraniti.

Po Božiču se bo tedaj začel nov promet: skupno nakupovanje; ljudje že zdaj neprenehoma povprašujejo po raznem blagu, bomo videli, kako pojde.

Pri deželnem odboru smo tudi prosili podpore, a do zdaj še ni prišel do sklepa. V deželnem zboru se je namreč dovolilo 5000 gl., ki se naj razdele tistim zadrugam, ki bi od vlade tudi dobile kaj podpore. Zdaj je naš deželni odbor nekoliko v zadregi. Na Koroškem ste nastali le dve zadrugi, ki imate namen prodajati kmečke pridelke in te dve ste obe v Velikovcu. Naša zadruga ima državno podporo, ker je zidala zadrugno hišo, nasprotna zadruga niti podpore prosila ni, ker gospodje vedo, da država dveh zadrug na enem mestu ne bo podpirala. Deželni odbor bi liberalno zadrugo rad podpiral, a veže ga sklep deželnega zbora, da se smejo podpirati le tiste zadruga, ki so popred od države dobile kaj podpore. Mi od kmečkih prijateljev v deželnem odboru ne upamo preveč, na rešitev prošnje smo pa vendar radovedni.

Naši nasprotniki imajo v svojem skladišču menda tudi nekoliko dela; gotovih poročil sicer nimam, a naši ljudje pravijo, da je tam večinoma vse prazno. Sedanja neutralna vlada baje tudi za to zadrugo skrbi; Velikovčani pripovedujejo, in menda je res tako, da se je Clary sam potrudil k vojaškemu ministerstvu, ter je tam izposloval liberalni velikovski zadrugi naročilo 9 vagonov ovsa za depot v Osojah. Zdaj vabijo liberalci kmete s tem, da bodo oves plačevali po 1 gld. stot boljše, kakor mi, kmetje pa jim ne verjamejo dosti. Naročilo so dobili res za lepo ceno in imeli bodo zraven, če bo šlo vse gladko, lep zaslužek, a ni verjetno, da bi slavni liberalni zadrugi ovi zaslužek kaj hasnil. Za dolg čas sklepati je zadrugam skoro da nemogoče, kajti kaj naj zadruga stori, če se po Božiču cena ovsa vzdigne za ovi goldinar, ki ga zdaj kmetom obeitajo?

Težkoče imamo z režijo še mi, mnogo večjo režijo nosi liberalna zadruga, ki niti polovico našega prometa nima. Zanimivo je, da je lastnik hiše, v kateri liberalna zadruga deluje, svojo hišo nam ponudil, da jo naj kupimo, menda bi se mož rad iznebil neprijetnega najemnika. Kupne ponudbe nismo sprejeli, ker nam liberalna konkurenca ne škoduje, upamo, da bo nam le v veliko korist, ljudstvo bo videlo dvoje podjetij jedno poleg drugega delati in bo tem lažje spoznalo, kje so pravi njegovi prijatelji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Ministerska kriza se je pokazala z večrajšnjim ministerskim svetom pod cesarjevim predsedstvom v vsi svoji akutnosti. Clary s svojimi ožjimi prijatelji je tako rekoč že dal slovo ministerskemu stolcu, podpisal bo baje le še zakon o uravnavi služabniških plač, ako se sploh odobri, ne da bi moral še enkrat romati v poslansko zbornico. Potem pa pride na krmilo avstrijske državne ladije novo uradniško ministerstvo s še bolj omejeno nalogo, načeloval mu bo pa, kakor se sedaj trdi v parlamentarnih krogih, dosedanji železniški minister Wittke. Grof Clary pa, ki niti tri mesece ni bil na krmilu, imenovan je bil njegov kabinet 4. oktobra, se pa povrne bržkone

čudovito zgrbanči, oči so ji divje vrtele, zobje šklepetali in nogi ste ji odrekli. Zgrudila bi se bila, da je ni prijel profesorjev pomočnik in posadil na stol. Besno je vihtela roki, život se je zvičal, z nogama je cepetala, a pri tem je vsa drhtela kakor trepetlika.

Prizor je bil grozen.

Profesor se je k nam obrnil in dejal: »Nalšč sem umetno sprožil napad, da si ga dobro ogledate in trajno v spomin vtisnete. Ker pa ni tak napad za bolnico brezpomembna šala, zato je treba, da napad prekinemo.«

Stopil je k ženi in jo krepko stisnil za ledja.

Kakor bi trenil, se je žena umirila in obupno-proseče zrla v profesorja. Ta pa je nadaljeval: »Lahko bi Vam še dosti takih napadov sprožil, toda žene ne maram več mučiti. Sicer vas je pa, gospodje, že ta napad dovolj prepričal, da je žena res hudo bolna, že na tem napadu ste lahko opazovali dovolj značilnih potez, ki se v ti bolezni tako rade ponavljajo. Kasneje več o ti bolezni, zdaj hočem najprej to bolnico ozdraviti!

»Žena, kaj ne, da hudo trpite?« Žena se je na jok skremžila in pritrdila.

»Ali bi ne bila vesela in srečna, da bi zopet lahko gladko in glasno govorila?«

Žena je debelo gledala, kakor ne bi prav umela profesorjevega vprašanja.

v Gradec in zasede zopet še vedno ne nepopolneno mesto štajerskega namestnika, in imel bo zavest, da je izvršil vsaj jedno nalogo, namreč omogočil delegacijsko zasedanje, in pa, da je Slovanom prav dobro stopal na prste.

Časniški in koledarski kolek je gospodska zbornica s svojim včerajšnjim sklepom zopet zapečatila brčkone za celo prihodnje leto, ako ne še za dalj časa. Že pred kakimi štirinajstimi dnevi smo namignili, kake posledice bi imel sklep gospodske zbornice, naj se vladna predloga izroči budgetni komisiji v pretres in poročanje. Pred včerajšnjo sejo so nekateri dunajski listi sicer izražali mnenje, da bo budgetna komisija, ako se ji izroči ta predloga, takoj rešila to zadevo in da se gospodska zbornica snide še v četrtek. 21. t. m., k drugi seji, v kateri bo predloga definitivno vsprejeta, toda danes tej vesti ne veruje nihče, kdor vé kako pogostne so seje posameznih komisij magnatske zbornice. Gospodska zbornica ima sicer res svojo sejo 21. t. m., toraj jutri, a na dnevnem redu ni vladne predloge o odpravi časniškega in koledarskega kolka. Stvarnih razlogov gospodska zbornica ni imela za to svoje postopanje. Predloga, kakor znano, obsega samo dva malobesedna paragrafa, katera so sestavili najboljši vladni juristi, poslanska zbornica je vsprejela načrt soglasno brez vsake spremembe in toraj predloge ni treba spreminjati niti v formalnem in niti v kakem drugem oziru. Gre se toraj le za vladno resno voljo, katere pa ni. Vlada je navidezno sicer pokazala svojo »dobro« voljo, a je noče pokazati dejanski, ker ji, kakor se je naglašalo v včerajšnji seji, primanjkuje pokritja. Ali ni to smešno? — Na dnevnem redu jutrišnje seje toraj ni imenovane predloge in le v tem slučaju, da komisija res že danes prerešeta vladni načrt, kar je pa jako dvomljivo, bi prišla zadeva pred jutrišnjo sejo kot nujna predloga. S to eventualnostjo se pa časnikarji ne morejo posebno tolažiti, ker so taki pojavi v gospodski zbornici le — bele vrane.

Preosnova služabniških plač oziroma dotična vladna predloga ima pravo smolo. Vsled ljubeznivosti in brezmejne »naklonjenosti« socij. demokratov do slabo plačanih državnih služabnikov je prišla vladna predloga že tretjič v poslansko zbornico, a gospodska zbornica zopet včeraj umevno ni sprejela spremenjenega načrta, marveč samo one paragrafe, ki jih je prvotno načrtala vlada. Predloga mora toraj znova romati v poslansko zbornico, ki bo, kak. r. trdijo dunajski listi, že danes razpravljala o tej stvari. Ako se to uresniči, in po dosedanjih govoricah v parlamentarnih krogih se sme sklepati, da se to res zgodi, in ako poslanska zbornica vsprejme predlogo popolno nepremenjeno, kakor zahteva vlada, potem je upanje, da pride jutri v gospodski zbornici regulacija služabniških plač do končne rešitve in se zakon objavi še pred novim letom.

Sultanov svak na begu. Iz dosedaj nepojasnenega vzroka jo je minulo sredo popihal sultanov svak Damad-Mahmud-paša s svojimi nedoraslimi otroci in večjim spremstvom na neki francoski ladiji ter v četrtek že pobegnil skozi Dardanele. Rekel je baje, da gre na sprehod v Beikos ob Bosporu, a begu so prišli na sled še le drugi dan. Sultan je seveda takoj storil potrebne korake, da se prepreči nadaljni beg, a bilo je vse prepozno. Sedaj se je obrnil sultan do francoske in raznih drugih vlad, naj mu dovedejo nazaj vsaj Damadove nedorasle sinove, ki so člani carske hiše. Kaj je prišlo mej sultanom in beguncem, dosedaj ni pojasneno, sodi se pa, da je bil mož državi ozir sultanu »nevaren« in da bi se bil moral itak umakniti izpred carjevih očíj.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. decembra.

(Osebnosti.) Grof Alfred Coronini se je vrnil v Gorico. — Provizoričnim voditeljem mestne posredovalnice za delo v Ljubljani je v sinočnji tajni seji imenoval občinski svet gospoda Ivana Dražila.

(Ljubljanski občinski svet.) Sinoči je vladal mir v občinskem svetu. Vitez Bleiweis je ostal doma, pri seji pa tudi ni bilo obč. svetnika Prosenca in Tostija. Župan je naznanil, da je pokojni

meščan Winkler zapustil 200 gl. za mestne uboge in da mu je gospa Perdanova v isti namen izročila 100 gl. O kugi v Trstu je dejal župan, da se je že prej vse potrebno ukrenilo, predno je on brzojavil v tej zadevi ministerskemu predsedniku. Zelo se je jezil župan, da je »Slovenec« prinesel nezaupnico pekoveke zadruge podžupanu Bleiweisu. Podžupan je pač pošteno zaslužil nezaupnico že radi nedostojnih izrazov, s katerimi je »ožigosal« ono ulogo davkoplačevalcev. Podžupan se bode moral v bodoče pač dostojneje obnašati, da ne dobi še drugih nezaupnic. — Za službe magistratnih uradnih slug se je oglasilo 56 prosilcev. Službe so bile oddane dosedanjim slugam in sicer so postali sluge I. razreda Ant. Erjavec, Nik. Rus, Filip Koter; sluge II. razreda Mih. Jeločnik, Ant. Mohar, Mir. Mulkar, Iv. Kavčič; sluge III. razreda Iv. Košiček, Tom. Grilo, Ant. Zupančič, V. Pogačnik in Iv. Pirk. Na obrtni šoli je nastavljen sluga Josip Novak, na I. m. lj. šoli Martin Svetič, na m. nemški lj. šoli pa začasno Andrej Črtanc. Mož vestno opravlja službo sluga, ker pa ne zna pisati in brati, ni bil nastavljen stalno. Poročevalec Svetek je utemeljeval, da se službe oddajo imenovanim slugam, s poetičnim dokazom, da vsak oče skrbi za svoje otroke. V zadevi izbriša neke služnosti uknjižene za mestno občino ljubljansko na posestvu rakovniške graščine se ugotovi prošnji g. Hrena. — Potrđi se izredna obrestna mera 4-4 % za posojilo 800.000 pl., katero mora mestna hranilnica ljubljanska odšteti mestni občini ljubljanski. — O škotraciji mestne blagajne se je poročalo, da se je vse v redu našlo. — Zelo dolg obraz so naredili obč. svetniki pri poročilu županovem, da knezoškof ne bo zidal svojih zavodov na škofijski pristavi pri sv. Petru in da torej odpade razprava, ali naj se v ta namen opuste čez ono posestvo projektovane ulice. Vse je bilo pripravljeno na boj. »Narod« je v ta namen z uvodno notico naskočil liberalno vest obč. svetnikov. Vsled teh intrig naj se Ljubljancem zahvalijo dr. Tavčarju, da v Ljubljani ne bo knezoškofovih zavodov, ki bi raznim obrtom donašali lepih dohodkov. Za bremena je obč. svet hitro pripravljen, dohodke davkoplačevalcev pa je to pot z mirno vestjo vrgel skozi okno, vse v znamenju »liberalne misli«, ki Ljubljano gotovo ne bo rešila gospodarskega propada. Ta »liberalna misel« se kaže v ljubljanskih — dolgeh in v vedno večjih nakladah. — Prošnji Ivana Bizilja, posestnika na Privozu, za zgradbo poslopja na dvorišču se ne ugotovi. — Tudi se ne bo odkupila drvvarnica ob hiši Antona Kocmurja na Poljanski cesti št. 13, ker se Barvarske steze še ne namerava razširiti. — Ponudba »Katoliškega tiskov. društva« za odstop sveta, kar ga je ostalo od bivšega mestnega posestva št. 4 na Poljanskem nasipu, se vsprejme z dostavkom, da društvo plača m² m. po 10 gl. in da ondi tekom jednega leta napravi železno ograjo z zidano podstavo. — Odobri se poročilo šolskega odseka o porabi raznih dotacij in se sklone, šolskim voditeljem zvišati letne nagrade za vodstvo obrtnih pripravljalnic na 80 gl. ter da se za izdajanje šolskih izvestij za vsako mestno šolo, izvzemši Barje, vsako leto 20 gl. več porabi. — Odobri se poročilo kuratorija cesarja Franca Jožefa I. mestne višje deklishe šole o učnih uspehih v letu 1898/99 ter se zahvali učit. osebju. Kot nekako nadomestilo, da v Ljubljani ne bo škofovih zavodov, bodo davkoplačevalci gotovo z velikim veseljem sprejeli vest, da se namerava za to šolo zidati posebno poslopje. — Obč. svetnik Kozak je koncem seje zahteval, da se odpravijo raz cesarja Jožefa trga kupi snega, ker če bi bil ogenj, požarna bramba s svojim orodjem niti iz »Mestnega Doma« ne more, pa da naj v ta namen tudi ob semnjih šotori prodajalcev ne bodo ondi na kupu. — Danes se seja nadaljuje.

(Razpošiljatev knjig družbe sv. Mohorja) se je končala dne 18. decembra. Upamo, da imajo do božičnih praznikov vsi udje knjige v rokah. Zaradi neugodnega vremena zadnjih dni je za sedaj ustavljen tovarni promet na progah Trbiž-Ljubljana in Ljubljana-Trst. Zaradi tega se zadnji zavoji za goriško nadškofijo še niso mogli odpotovati, a zgodi se to gotovo še te dni. Dotični gg. poverjeniki naj blagovolé zato nekoliko potrpeti.

(Družbinski večer »Slov. kršč. soc. zveze«), ki bode na sv. Štefana večer v veliki dvorani »Kat.

Doma«, imel bode na vspeh Anton Kržičev vlezabavno igro »Zamujeni vlak«, dalje komične prizore, petje, deklamacijo in godbo. Vstopnina za člane 10 kr., za nečlane 20 kr. — Začetek ob pol 7. uri zvečer. — Posebna vabila se ne bodo izdajala.

(Božičnica ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva.) Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo priredi dne 26. t. m., kakor smo že poročali, ob 6. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« svojo običajno božičnico. Kakor se čuje, je za to božičnico dokaj zanimanja. Poveljništvo c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev št. 27. je z ozirom na blagi in občekoristni namen tega društva obljubilo godbo brezplačno, ljubljanski trgovci, posestniki in drugi meščani pa so društvu doposlali lepih in praktičnih daril za tombolo. Od več strani se je gasilnemu društvu obljubilo še več lepih in dragocenih daril, katera se v teku tega tedna poberejo. Ljubljansko občinstvo ve ceniti zasluge gasilnega društva, katere si je steklo pri požarih in drugih nezgodah, ki so zadele naše mesto, in zagradelj se rado odloči, da pomore temu društvu s primernimi darili za božičnico ali pa denarnimi prispevki. Čisti dohodek je namenjen za bolniško blagajno tega društva, in zagradelj se nam zdi potrebno, da opozorimo na to občekoristno in nepristransko društvo in njegovo božičnico. Kdor ve ceniti blagi namen društva in vztrajnost moštva tega društva, ki večinoma že celo vrsto let o vsaki priliki, o vsakem vremenu in o vsakem času ne oziraje se na nevarnosti, ki prete njegovemu zdravju in življenju, brezplačno čuva posest meščanov pred uničujočim elementom, in je tudi pri vsaki drugi nezgodi voljno žrtvovati svoje moči na korist ali v varnost meščanstva, ta se gotovo pri tej priliki spomni tega društva ter mu dopošlje svoj obulus. Po dosedanjih pripravah se sme soditi, da bo božičnica dobro obiskana, in da bo gasilno društvo doseglo dovoljen uspeh. Gostilno pri božičnici prevzel bo g. Ferlinc, ki bo pri navadnih cenah postregel z dobro pijačo in mrzlo jedjo.

(Praktični kurz za mlekarstvo in sirarstvo) se vrši v Sv. Mihaelu na gor. Tirolskem. Prične se 9. januarja 1900. in bo trajal 8 tednov. Pouk bo brezplačen. Za stanovanje in hrano bo plačati 34 gl. Na ta kurz opozarja vse naše mlekarke in sirarske zadruge

»Gospodarska zveza«.

(V okrajni zastop na Vranskem) je izvoljenih več Nemcev, ker so nekateri figa-Slovenci glasovali za Nemce. Sram jih bodi, grde izdajalce! — Pri zadnji seji okrajnega zastopa na Vranskem je predlagal nekdo, da naj bi se podržavila policija v Celju. Tu se je pa vzdignil c. kr. namestniški svetnik, grof Attems iz Celja, in je rekel, da naj bi se o tem ne razpravljalo in sicer iz dveh razlogov: 1. To ne spada v delokrog okrajnega zastopa; 2. je pa policija svojo dolžnost popolnoma storila. Toda zastopniki prejšnjega okrajnega zastopa na Vranskem so bili trdi ljudje. Vkljub glavarjevemu protestu je bil enoglasno sprejet predlog, da naj se policija v Celju podržavi. In to je nečuvstvo, to je naravnost nelepo, da se uradnik javno takó izrazi o celjski policiji v ožigled toliko obsojenih Nemcev izza znane afere meseca avgusta, v ožigled temu, da je bilo samó pred Žimniakovo hišo 13 policajev, ki so pomagali razsajati celjski druhalji. Vse to se je pred sodnijo dokazalo. In g. glavar, so li sodniki sodili po krivici? Taki le so naši politični uradniki in takó poročajo o nas navzgor. Za to ni čudno, da smo povsod zadnji.

(Iz Bohinja,) dne 16. decembra. Po letu nam ne manjka družčine. Tujci od blizu in daleč, turisti in turistinje prihajajo leto za letom množičneje občudovat naravno lepoto naše divje-romantične kranjske — Švice. A v zimski sezoni samevamo zapuščeni in pozabljeni od zunanjega sveta. Niti sitni agentje — Bohinjci jim pravi regentje — nas ne nadlegujejo. Nikar se ne čudite! Visoka snežena odeja zaprla nam je pot na vse strani, padlo je snega nad meter. Zaman so se trudili težki bohinjski konji s sneženim bohinjskim plugom prodreti skozi Štenge. Že na Nomeni so se morali z njimi gospodarji vrniti, popustivši ondi sneženi plug. In tako čakamo, dokler nam korenjaški Bohinjci ne odmečejo neljubega sneženega

gosta kraj ceste. — Ze od četrta ne trobi več postiljon po znani cesti; željno ga pričakujemo z zunanjimi novicami. Stari ljudje ne pomnijo kaj takega. Mlini in pile počivajo. Tudi živil nam bo zmanjkovalo. Torej je pač opravičeno hrepenenje po hitri komunikaciji. — Odkar je pogorela to varna za železo na Bistrici, se domačini s svojimi družinami vedno bolj izseljujejo z trebuhom za kruhom v tovarno na Savo.

(Na Štajarskem) so dobila nekatera bralna društva več protestantovskih knjižic iz Budejevca na Češkem. V jednej, katera se imenuje: Pre-slavni evangelijski Jezusa Kristusa, je natisnena tista pridiga, katero je imel pastor Chráska v Ljubljani dne 22. oktobra t. l. Konci knjižice pravi: »Nekateri Slovenci so izrazili željo, da bi se vršila slovenska propoved v evangelijski cerkvi«. In prav na konci knjižice piše: »Upam, da bodo moje besede tudi pripomogle k temu, da se razglasi med Slovenci čisti evangelijski, kakor so ga oznanjevali Kristus in njegovi apostoli, potem tudi Ciril in Metod (!!), Trubar in Dalmatin«. K temu nimamo ničesar dostaviti. Druga se imenuje: Pravoverni katoličan. Spisal jo je Chráska in je tiskana v Ljubljani l. 1897. Tretja knjižica se imenuje: Pot do izveličanja. Tiskana je v Stirlingu na Škotskem. Knjižice so pisane prav poljudno in so zato zapeljive za prosto ljudstvo. Proč ž njimi!

(Surovest graških rdečkarjev) presega že vse meje. V ponedeljek, 18. t. m. so izvohali, da se odpelje iz Gradca z brzovlakom dunajski podžupan Strobach. Nemala tolpa si je kupila vstopnice ter napadla Strobacha s psovkami, pljuvala vanj in metala jajca. Policija je po svoji stari navadi mirno gledala, da so izvršili rdečkarji svoje delo. Le na Strobachov poziv je enega rdečkarja aretovala, sicer se ni niti zganila.

(† Ignacij Maly,) c. kr. tržaškega namestništva svetnik v pokoju in bivši posestnik Podvinski. Dasi je že kasno, vsikdar je častno za moža, čegar ime je postavljeno na čelo sledečim vrsticam, katere, gospod vrednik, blagovolite sprejeti v »Slovenca«, da se ob njegovej smrti vsaj eden slovenski list spominja moža, višjega vzor-uradnika. Ta mož je bil c. kr. tržaškega namestništva svetnik v pok., Ignacij Maly, bivši posestnik Podvinski pri Radovljici, ki je v 87. letu svoje starosti dne 27. novembra t. l. v Trstu preselil se v boljši svet. Rodil se je v Radovljici na Gorenjskem, kjer se je šolal v otroških letih, obiskoval gimnazij ljubljanski in po dovršenih pravoslovnih naukah služboval vsa leta v Primorji v raznih krajih: Gorici, Tolminu, na otoku Krku (Veglia), Kanalu in slednjič v Sežani več let kot okrajni glavar. Leta 1876 šel je v zaslužni pokoj in dobil naslov: svetnik c. kr. namestništva. Radi pravičnosti, odločnosti in neustrašljivosti bil je v primorskih Slovencih ljubljani in čislani, kot malo-kdo; a od nasprotne strani čestokrat preganjan. Blagi pokojnik ravnal se je vsikdar po geslu slavnega vladike Slomška: »Slovenci! ne pozabite, da ste sinovi matere Slave; naj vam bo drago materno blago: sveta vera in pa beseda materna.« Probujevala narodna zavest je leta 1848 marsikateremu že osivelemu možu vcepila mladeniškega duha. Doslej v svojem več ali manj tesnem delokrogu delujoči možje so se čutili poklicane in celo po narodni dolžnosti zavezane, da tudi oni kaj storijo v blagor svojega naroda. Pokojni svetnik Maly bil je pravi sin svojega naroda, katerega ni nikdar zatajil, katerega je bil kot neustrašen, značajan mož vsikdar zvest in pravičen. Če tudi izvan svoje ožje slovenske domovine službujoč, potegoval se je Maly ves čas svojega uradno-političnega življenja v istro-goriških Slovencih kolikor moč za resnico in pravico svojega toliko tlaččenega naroda. Kot c. kr. uradnik-predstojnik v Kanalu bil je Maly menda prvi, ki je uradoval s slovenskimi uradi v njihovem jeziku. Še kot starček pripovedoval je z mladeniškim navdušenjem rad, da je kot zastopnik vlade prisostvoval prvemu slovenskemu taboru na Notranjskem. Pri tej priliki seznanil se je bliže z dr. Lavričem, tedanjim voditeljem goriških Slovencev, s katerim sta bila pozneje v ožji dotiki. (Konec prih.)

(S Prema na Notranjskem) dne 18. decembra 1899 se nam piše: Velika suša je bila že tukaj nastala; vode ni bilo več niti v vodnjakih, niti v studencih. Dne 14. decembra začne snežiti, po tem deževati, vreme postane južno; toda naenkrat

se spremeni in pritisne hud mraz; sneg se prime drevja, napravi se led kot steklo; vsled teže se začne drevje šibiti, lomiti, ne le veje, tudi vrhi, da celo debla, ne le na vrhu, ampak tudi na sredi; veliko dreves pade s korenino vred. Strašni pok in hreščanje dne 15. in tudi še 16. decembra! Grozno razdejanje! Sadno drevje je hudo poškodovano za veliko let, tudi drugo drevje v gozdih. Pred so bile že zaporedoma tri slabe letine, ker sadje ni rodilo. Letos je vendar še dosti dobro obrodilo. In sedaj na enkrat ta velika nesreča, katere enake ne pomnijo stari ljudje. Tukaj je sadje, češplje in jabolka, glavni pridelek, pa tudi trta, katera je že večinoma opešala. Ako ni sadja, ni nič, ni mogoče ljudem shajati. Težko bode ljudem se preživiti, hudo tudi zaradi drv in stelje. Upanje imamo, da nam bode kaj pomagala država in dežela, ker je potreba zdatne pomoči, dokler se drevje na zasadi in doraste.

(Zahvala in prošnja.) Zadnji čas sta darovala »Ljudski knjižnici« »Slov. kršč. soc. zveze« č. dr. Fr. Lampe in dr. Jož. Gruđen dragocene književne darove. Najiskrenejšo zahvalo izraža tem potom blagima gospodoma odbor »Slov. kršč. soc. zveze« ter ob enem prosi one gospode, ki imajo mnogo primernih knjig, da se spomnijo »Ljudske knjižnice« slovenskega delavstva v Ljubljani. Vse pošiljatve je nasloviti na »Slov. kršč. soc. zvezo«, oddajajo se pa tudi lahko pri hišniku v »Katol. Domu«.

(Nova potujčevalnica.) »Lega Nazionale« hoče zidati šolo v bližini Kanfanara, da tako slovan-skim otrokom nastavi novo pa-t.

(Bakreni droblj po 1 in 1/2, kr.) sprejemajo državne blagajne le še do 31. decembra; po preteku tega dne odpade v smislu naredbe finanč. ministerstva vsaka obveznost za sprejemanje tega denarja.

(Časništvo.) V četrtek je v Gorici izšla zadnja številka »Corriere di Gorizia«. Namesto njega je prišel izhajati nov laški dnevnik »Il Friuli Orientale«.

(Umor.) Včeraj popoldne je v bližini Litije hlapec Marije Korbar iz Zagorja svojo ljubico, ko sta se vozila čez Savo, sunil v vodo, kjer je utonila. Morilca so zaprli.

(Gregorijanski koledar in Rusija) Znano je, da je med Rusijo in med katoliško cerkvijo razlika v koledarju, ki je narasla sedaj že nad dva tedna. Katoliška cerkev je porabila astromične preiskave, in papež Gregorij XIII. je preosnoval koledar, da je v soglasju z znanstveno astronomijo. Temu koledarju so se uprli protestanti samo zaradi tega, ker izhaja od papežev, pa so ga pozneje iz splošno kulturnih vzrokov vendar pripoznali. Ruska državna cerkev pa je v stari šabloni ostala do danes, nezmožna, prilagoditi se upravičenemu napredku. Sedaj pa se tudi med Rusi čuti razumnejši glas. Sestavljena je komisija za upeljavo Gregorijanskega koledarja pod predsedstvom velikega kneza Konstantina.

(Ljudožrci še niso izumrli), kakor kaže sledeči dogodek z admiralskih otokov severno od Nove Guineje. Dne 22. vel. srpana t. l. je tam sedel pred hišo trgovec z imenom Metzger in je štel denar. Mož se je zanašal na svojo izredno telesno moč. Pa glavar tamošnjih divjakov in njegov sin sta prišla k njemu. Kar ga je jeden podrl na tla. Sin trgovčev udari precej po divjaku, in hlapec teče v hišo po puško. A puška ni bila nabita, patrone so bile izstreljene. Divjaka sta sedaj ubila trgovca z obema sinoma in s štirimi delavci, vlekla mrljice v gozd, kjer so jih divjaki požrli.

Društva.

(Slovensko planinsko društvo) priredi poučno zabavni večer v petek dne 22. t. m., ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Predaval bode gospodar notar Ivan Plantan o svojem potovanju na Severni rtič. P. n. člani in njih rod-bine in po članih vpeljeni gostje dobro došli.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je došlo od 15. septembra t. l. do danes naslednjih rodoljubnih prispevkov: [Konec.] G. posestnik Silvester v Vipavi nabral v veseli družbi ob blagoslovu cerkve v Budanjah 2 gld.; g. učitelj v Kamenogorici Iv. Lavtižar svoj avgustov in septembrov kronski donesek 1 gld.; g. vikar iz Maribora Josip Cerjak nabirke za mutsko šolo 7 gld.; g. Božič nabral ob gostiji g. Hermana Brenčič v St. Martinu 4 gld.; g. nadžupnik v Konjicah Jernej

Voh za šolo na Muti 5 gld.; po ribniški podružnici tržaški brzovjavni kontrolor g. Ivan Pogorelec 5 gld.; gospica Marija Koželjeva nabrala ob svat-i g. Antona Bregarja z g. Rozalijo Koželjevo v Št. Gothardu 5 gld. 85 kr.; podružnica Vuhred Marenberg 20 gld.; po g. ces. svetniku Murniku v letrčec g. Perdan ob »vžigalica« družbe sv. Cirila in Metoda 200 gld.; po blagajničarici g. Anici Bobek-ovi za žensko ribniško podružnico letnina 1898. leta 90 gld.; g. dr. Peter de Franceschi nabiralnino iz gostoljubnega soteškega župnišča 15 gld.; po g. blagajničarici Amaliji Drufovka ženska goriška podružn. za 1899. l. 80 gld.; gospica Rezika Hrovatinova iz Vipave kot sku ilo prodanim raz-glednicam 1 gld. 16 kr.; po g. dr. Svetini g. stolni kanonik Tomo Kajdič 3 gld.; g. ces. svetnik žu-pan Savnik povodom poroke sina dr. Karola z g. Sonjo Verbičevu 20 gld.; tržec g. Iv. Jebačin ob »kavi družbe sv. Cirila in Metoda« 100 gld.; g. Marija Bonačeva iz Begunj kot nabirek »invalidov« 3 gld. 24 kr.; ormoški blagajnik g. Fr. Gartner iz g. Gonzijevega nabiralnika 7 gld. 10 kr.; g. pravnik Mil. Meža iz Ježovnikovega nabiralnika v Velenju 3 gld.; čast. oboje v pisarni dr. Da-nilo Majarona mesto venca + šefovemu g. očetu 15 gld.; g. blagajnik Fr. Ahačič za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trzinu 100 gld.; g. vele-posestnik Josip Verbič mesto venca + gospi ma-teri — da postane v tretjič pokrovitelj 100 gld.; g. župnik Iv. Berlic z Brezije od svatovščine gosp. Petra Mediča z gosp. Pavlo Finžgarjevo 22 gld.; po g. župniku Vrhovniku g. župnik Ivan Sakser 3 gld.; po blagajničarici gosp. Olgi Grebenčevi za žensko podružnico v Vel. Laščah 84 gld.; po g. J. Ebnerju za podružnico v Medgorjah (Koroško) 14 gld.; podružnica za Beljak in okolico 26 gld.; gld. Francika Burkeljeva z Vrhovega pri Radečah iz na-biralnika 3 gld. 50 kr.; po g. župniku M. Ražunu od posojilnice Št. Jakobske v Rožu (Koroško) za Ve-likovsko šolo 30 gld.; po c. kr. notarju na Vran-skem g. M. Jerovšku darilo vesele družbe v Luk-manovi gostilni v Brodih pri Vranskem, obhaja-joče Martinov večer 4 gld.; po g. Mariji Fischer-jevi za žensko podružnico Kameniško 70 gld.; po g. A. Bučarju za podružnico na Pivki v Št. Petru na Krasu 71 gld. 68 1/2, kr.; možka podružnica Idrijska 20 gld. 80 kr.; možka podružnica Št. Ju-rij ob južni železnici 20 gld.; ženska podružnica istotam 20 gld.; po g. Fr. Šliberju zbirko neka-terih udov bralnega društva v Selcih (Gorenjsko) namesto venca na rakev + g. župnika Iv. Vav-petiča 6 gld.; g. Avg. Skočir, deželne bolnice župnik v Gradcu 40 gld. (7. aprila t. l. pa 20 gld., torej skupni prispevek za l. 1899 60 gld.) in g. Konšek v Trojanah zbirko prijateljev + žup-nika Iv. Vavpetič mesto venca 2 gld. 50 kr.

Slovenci! Veliko narodnih podjetij nam gre v šibro radi nedoumetih razporov med rodnimi brati. — A eno svetišče, to je še nedo-taknjeno: naša družba. Obili ti Vaši do-neski pričajo, da je družba sv. Cirila in Metoda po vsem Slovenskem pri vseh stanovih enako pri-ljubljena. Priručna Vam zahvala za to! A, rojaki, zopet letos razširjene šole v Trstu, v Velikovi in v bližnji nam prihodnosti nova šola na Muti — to treba Vašega podvojnatega požrtvovanja. Ob vsem tem so pa te dni zaželeli tudi še Mariborčanje vsaj 3 ali 4 razrede samostojne slovenske šole. Slo-venski Maribor namreč v mestu in v predmestjih niti ne pozna slovenskih šol. Naša družba se ne straši nikakega novega narodnega dela. A Ma-riborska usoda je, Slovenci, v Vaših darežljivih rokah. — Sklepajoč svoj drugi in zadnji očitni račun priporočam, Slovenci, Vaši ljubavi glavnega blagajnika družbi sv. Cirila in Metoda g. profesorja Martina Petelin, ki je dejansko prevzel te dni družbino denarno. Uči-nite mu v njega težavnem poslu veliko bogatih dni. Oveselili bote tem potem njega; oblagodarili pa svoj rod!

Ljubljana, 2. decembra 1899.

Prvomestnik družbi sv. Cirila in Metoda.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Dunaj, 20. decembra. Današnja seja državnega zbora je zadnja v tem letu.

Dunaj, 20. decembra. Poslanska zbor-nica je na predlog grajalnega odseka izra-zila grajo posl. Kindermannu radi žal-jenja posl. Dvořaka. Levičarji so pred gla-sovanjem ostavili zbornico.

Dunaj, 20. decembra. Danes se je sešel izvrševalni odsek desnice posvetovat se o položaju.

Dunaj, 20. decembra. Deželni zbori se skličejo na 28. decembra za kratko zase-danje, da dovolijo deželni provizorij.

Dunaj, 20. decembra. Nemška narodna stranka je vložila danes nujni predlog, da zbornica protestuje proti temu, da bi se pro-vizorij in nagodbeni zakoni rešili po § 14. — Vsprejet je bil zakon glede znanih po-lajšav pri kolku in pristojbinah. — Vsprejel

se je zakou glede plač državnih uslužbencev v 2. in 3. branju tako, kakor zahteva gosposka zbornica. Pri razpravi so poslanci napadli gosposko zbornico, ker ni vsprejela zakona za odpravo časniškega kolka.

Dunaj, 20. decembra. Pri cesarju sta bila danes Wittek in Körber. — Imenovanje se baje izvrši še le po praznikih. — Pravosodni minister Kindinger gre baje na Tirolsko kot predsednik nadsodišča. — V delegacijah se vsprejme štirimesečni skupni proračunski provizorij.

Dunaj, 20. decembra. Časniki objavljajo nastopna imena novih ministrov: Predsednik Wittek, za finance Jorkasch-Koch, deželno brambo Welsersheimb, za Galicijo Ohlendovski, za poljedelstvo Blumenfeld, za notranje baron Stummer, za trgovino Stibral, za pravosodje Ruber, ki pa odklanja.

Dunaj, 20. decembra. Clary se je poslovil od raznih klubov poslancev, tudi od češkega.

Dunaj, 20. decembra. Prihodnji teden pride na Dunaj knez črnogorski, da poravna politična in finančijelna nasprotja mej Avstrijo in Črnogoro.

Rim, 20. decembra. Kardinalu Mis-sia na čast je avstrijski poslanec Rever-tera priredil obed, ter nanj povabil več do-stojanstvenikov iz poslanstva in plemstva ter iz duhovskih krogov; prišlo je nekaj kardi-nalov, med njimi tudi državni tajnik Ram-polla. Včeraj imel je kardinal sv. mašo v kolegiju Germaniku, obhajal tam gojence in jih potem ljubeznivo nagovoril. Jutri bode slovesni uhod v naslovno cerkev sv. Štefana, na praznike njemu na čast akademija v Ger-maniku. Vreme v Rimu krasno.

Berolin, 20. decembra. Zakon proti jezuitom se v toliko razveljavi, da bo dovo-ljeno naseljevati se redovnikom de Sacre-Coeur in lazaristom.

Vojška v Južni Afriki.

Z bojišča v Južni Afriki prihaja danes dvoje poročil; iz katerih je razvidno, da so si Buri z majhnimi težavami priborili zopet dve zmagi: blizu Arundela in pa ob reki Modder. Posebno važen je za Bure drugi vseh, ker so sedaj Methuena popolno osamili in ga zvalili v past, ka-kor tri druge posadke. Najboljše angleške armade so sedaj povsem nezmožne za vsako akcijo; v Ladysmithu tiči najboljša indijska armada, v Ma-fekingu in Kimberleyu druga posadka, v Modder-Riveru pa je Methuen z lepim številom vojakov.

Skupno imajo Angleži »v popolni varnosti« nad 20.000 najboljših bojevnikov; vse kar je za-daj ali pa še pride, se ne da primerjati z njimi.

Proti Kimberleyu hiti sedaj s štirimi častniki poveljnik pete divizije, general Warren iz Kap-stadta. Najprej se ustavi v De Aaru, potem pa želi mesto Methuena prevzeti poveljstvo armade, ki naj bi osvobodila Kimberley. Iz tega se raz-vidi, da je to mesto v neizmerni nevarnosti radi pomanjkanja najnujnejih potrebščin, in da je An-gliji več za ondi vjetega Rhodesa, nego za hrabro posadko v Ladysmithu.

Uprav senzačno pa je seveda uradno nepo-trjeno poročilo, da je »slavni« Buller prekoračil Tugelo. Ali se morda istinitost tega poročila po-trdi tako, kakor zadnjič o zajetju 10.000 Burov?

Berolin, 20. decembra. Iz londonskih zasebnih poročil je posneti, da je general Methuen 15. t. m. skušal pobegniti proti jugu, ker mu je general Cronje razdejal že-leznico proti severu in zasedel vse točke ob severnem bregu reke Modder. Buri so mu pa tudi ta poskus temeljito preprečili in ga popolno obkolili ter pretrgali železniško in brzojavno zvezo z jugom do reke Oranje.

London, 20. decembra. „Daily Mail“ javlja iz Naauwporta: Burska artilerija je minuli petek streljala na nasprotnika pri Waalkopu, kateri kraj so potem Buri za-sedli. Angleško topništvo in konjenica sta se morala vrniti v Arundel.

London, 20. decembra. „Daily Mail“ poroča z vso rezervo, da je general Buller po vročem boju prekoračil (?) Tugelo in da je vsaka zveza z Methuenom pretrgana. Reuterjev urad dostavlja, da vojno minister-stvo odreka vsako pojasnilo z ozirom na to vest.

London, 20. decembra. Poročilu, da je Buller prekoračil Tugelo, tu nihče ne ve-ruje.

Kapstadt, 20. decembra. Poveljnik pete divizije, general Warren, je s štirimi častniki odpotoval v De Aar.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 19. decembra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 8 13 do gl. 8 14
Rž za pomlad	» 6 81 » » 6 89
Turšica za maj-junij . . .	» 5 29 » » 5 30
Oves za pomlad	» 5 39 » » 5 40

Meteorologično poročilo.						
Višina nad morjem 306·2 m., srednji zračni tlak 736·0 mm.						
Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
19	9. zvečer	745·2	— 2·4	sr. jug	oblačno	0 0
20	7. jutraj	744·1	— 3·3	sr. jvzh.	oblačno	
	2. popol.	744·3	— 6·0			
Srednja včerašnja temperatura — 0·2°, normale: — 2·0°.						

Tržne cene v Ljubljani.

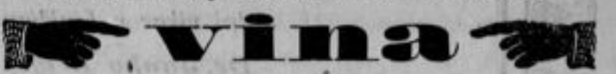
Tedensko poročilo

od dné 10. do dné 16. decembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Goveje meso I. v. kg	—	60	Pšenična moka 100 kg	14	70
» » II. » »	—	56	Koruzna » » »	7	80
» » III. » »	—	48	Ajdova » » »	18	—
Telečje meso » »	—	60	Fizol, liter	—	12
Prasičje » sveže » »	—	60	Grah, » » » » »	—	10
» » prek. » » »	—	39	Leča, » » » » »	—	12
Kostrunovo meso » »	—	36	Kaša, » » » » »	—	10
Maslo » » » » »	1	—	Ričet, » » » » »	—	10
Surovo maslo	—	95	Pšenica . . . 100 kg	9	40
Mast prasičja	—	70	Rž » » » » »	7	50
Slanina sveža » » »	—	60	Ječmen » » » » »	7	—
» » prekajena » » »	—	70	Oves » » » » »	6	40
Salo » » » » » » »	—	60	Ajda » » » » » » »	8	25
Jajce, jedno	—	5	Proso, belo, » » » » »	11	—
Mleko, liter	—	8	» » navadno » » » » »	7	—
Smetana, liter » » »	—	40	Koruzna » » » » »	7	—
Med » » » » » » » »	—	70	Krompir » » » » » » »	2	50
Krompir » » » » » » »	—	3	Drva, trda, seženj » » » » »	7	40
Piščanec » » » » » » »	—	65	» » mehka, » » » » »	—	—
Golob » » » » » » » »	—	20	Seno, 100 kg » » » » »	—	—
Raca » » » » » » » » »	—	85	Slama, » » » » » » » »	—	—
Zajec » » » » » » » » »	—	—	Stelja, » » » » » » » » »	—	—

Pilnati osečki za snajenje parketnih tal dobé se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 24 11—8]]

Izvrstna, naravna hrvaška

priporoča iz svojega kleta

Mirko Broz v Zagrebu

Oddaja jih v sodih od 50, 100, 200, 300 l. itd. po 22, 23, 24, 25, 26 liter iz let 1895, 1896, 1897, 1898. Sode računam posebej ali nazaj jem-ljem franko. Vsa moja vina so analizirana in jamčim za njih naravnost. 726 50—46

Gospodična,

ki je že več let službovala v pisarni in je zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pi-savi, želi vstopiti v kako pisarno.

Pismena vprašanja naj se pošljejo v posre-dovalni zavod g. A. Kalíš a. Jurčičev trg. 976 3—3

Eričar & Mejač

— Ljubljana —

Prešernove ulice št. 9

in Sv. Petra cesta št. 4

prodajata

942 6—5

vse v zalogi nahajajoče se
konfekcijske predmete

po znižani ceni.

Primerna božična darila!

Iz nekega dispozicijskega blaga (železnično-uradna prodaja, razpisana je bila na 14. dec. t. l.) obstoječega iz **mičnih novosti** slikanih plošč za serviranje, raznih lesnih izrezb, najfinejših **košaric**, tržnih, šolskih in **manila-torbic**, lesenih otročjih igrač itd. prodajam to blago

25 odstotkov ceneje.

980 3—3

M. PAKIČ v Ljubljani.

10 otročjih voz (za sedeti in ležati, mej temi dva naj-modernejša angleška), ker sedaj ni sezone, **10 % ceneje.**

Št. 13069.

986 3—1

Razpis

službe dež. živinozdravnika na Vrhnikih.

Za Vrhniko je popolniti na novo ustanovljena služba provizoričnega deželnega živinozdravnika.

S to službo je združen letni dohodek 600 gld., in sicer je v pokritje te svote zagotovljen iz deželnega zaklada znesek 400 gld., dočim ste se občini Vrhnika in Borovnica zavezali 200 gld. prispevati v to svrhu.

Dotični zdravnik je dolžan, brezplačno ogledovati klavno živino na Vrhnikih in v Hribu in ondi nadzorovati živinske sejme.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje z dokazili o starosti znanji slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški usposobljenosti

do 20. januarija 1900

deželnemu odboru kranjskemu.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 17. decembra 1899.

Bogato izbero

božičnih in novoletnih daril

priporoča

975 6—3

droguerija F. Petauer v Ljubljani.

Vkusno vrejena lepotilna sredstva, mične novosti po različnih cenah.

Toaletni predmeti, dišave, čaj, rum, konjak, likêri, vina.

Fotografični aparati, prijetna in poučna zabava za mladino in odrastle.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih: čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče štev. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

Sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899:

2,112.219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1899:

6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
— Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

853 19

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Štška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v St. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlín,
gimn. profesor v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Štobar,
župnik na Rudniku.

Dr. Janko Breje,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Mattja Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Spreten kovač, Kurja očesa,

kateremu se izroči kovačnica, sprejme se takoj
pri gosp. Karol Lenče-tu v Laverai pri
Ljubljani.

931 8

trdo kožo, žulje itd. odpravi urno, brez bolečin in gotove iz-
vrstni in v vseh nedosegljivi Trnkóczy-jev obliž, ki je dobiti v „Fran-
čiškovi lekarni“ na Dunaji, V.2, Schönbrunnerstrasse 107. Cena
60 kr., po pošti 65 kr., franko ter rekomandirano 80 kr. — po povzetju ali
če se denar (tudi v znamkah) naprej pošlje. Obliž za poskušnjo 35, po pošti
40 kr. — Učinek zajamčen! — Razpošilja se točno.

V Ljubljani je dobiti v lekarni Ubald pl. Trnkóczy-ja na
Glavnem trgu št. 4.

109 20 2

Národna jed

postati morajo **testenine** iz prve kranjske
tovarne testenin

Žnideršič & Valenčič v Ilir. Bistrici

po njih izbornem okusu, obilnej redilnosti nizki ceni in jednostavnem pripravljanju.
Zahtevajte jih po vseh prodajalnicah jestvin.

954 3

Koverté s firmo
in
vizitnice
priporoča

„Katol. Tiskarna,
v Ljubljani.“

Slovenci,
pristopajte k
„Naši straži“!

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Filoteja sv. Frančiška Sal. ali naved k bogoljub-
nemu življenju. S pridejanim molitvenikom. Po francoskem
izvirniku poslovenil Ant. Kržič. Stranij XVI + 503. V usnji
z marmorno ali ručico obrezo 90 kr., z zlavo obrezo 1 gld.
20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Fran-
čiška Ser., ki med svetom živijo. Spisal o Nikolaj Meznarič,
5. pomnoženi natis. Stranij VI + 583. V usnji z marmorno
ali ručico obrezo 90 kr., z zlavo obrezo 1 gld. 20 kr. Po
pošti 10 kr. več.

Oboje je dobiti tudi v prodajalnici kat. tiskovnega
društva (prej H. Ničman).

Telefon štev. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
etekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

„BANKA Maks Veršec“
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet štev. 847-533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto),
obresti od dné do dné po 4 $\frac{1}{2}$ %.
Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 20. decembra.

Skupni državni dolg v notah	98 gld. 70 kr.
Skupni državni dolg v srebru	98 » 30 »
Avstrijska zlata renta 4%	115 » 80 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98 » 85 »
Ogerska zlata renta 4%	115 » 65 »
Ogerska krona renta 4%, 200	94 » 55 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	910 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	370 » — »
London vista	121 » 30 »
Nemški drž. bankovci 100 m. nem. drž. velj.	59 » 07 $\frac{1}{2}$ »
20 mark	11 » 81 »
20 frankov (napoleonidor)	9 » 63 »
Italijanski bankovci	44 » 70 »
C. kr. cekini	5 » 71 »

Dné 19. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	167 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 85 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 » 25 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prioritetne obveznice državne železnice	207 » 75 »
» južne železnice 3%	164 » — »
» južne železnice 5%	118 » 75 »
» dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	202 gld 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega ručicega križa srečke, 10 gld.	20 » — »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	86 » 25 »
St. Genois srečke, 40 gld.	86 » 75 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	93 » — »
Ljubljanske srečke	25 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	149 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3040 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	414 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	66 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	99 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	260 » 75 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	209 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.